

Abstrakt

Tato diplomová práce se zabývá mezinárodní srovnatelností příjmových nerovnoměrností a analýzou faktorů ovlivňujících rozložení příjmu. Jejimi hlavními cíli je (1) prozkoumat problémy pojící se s mezinárodní komparací dat o příjmových nerovnoměrnostech v zemích světa a vytvořit databázi mezinárodně srovnatelných dat, (2) popsat základní rozdíly v charakteru rozložení příjmu uvnitř jednotlivých zemí a ověřit hypotézu, že jsou si míry nerovnoměrností relativně podobné v zemích uvnitř jednotlivých makroregionů světa, (3) diskutovat různá vysvětlení rozdílů v příjmových nerovnoměrnostech a (4) ověřit tato vysvětlení průřezovou analýzou zemí.

Otázka mezinárodní srovnatelnosti dat bývá obvykle řešena jen velmi neuspokojivě, což může vést při porovnávání příjmové diferenciaci různých zemí k vysoce zavádějícím výsledkům. V této diplomové práci jsou shrnuty nejzásadnější metodické problémy a dopady jejich opomenutí ilustrují příklady dvou často používaných databází, CIA - The World Factbook a Human Development Report.

Jedním z významných problémů při mezinárodním srovnávání příjmových nerovnoměrností je úprava dat s různými koncepcemi (např. spotřeba x příjem domácností). Stávající literatura opomíná skutečnost, že se rozdíly mezi odlišnými koncepcemi mohou mezi různými zeměmi lišit a upravuje hodnoty o konstantu. Zde byla namísto toho zvolena přesnější metoda, kde byla úprava provedena pomocí různých konstant spočtených pro každý makroregion zvlášť.

Vhodnost výše zmíněného postupu rovněž podporuje potvrzení relativní makroregionální homogenity z pohledu příjmové diferenciaci – podle zde provedené analýzy vysvětluje makroregionální příslušnost 69,4 % variability národních příjmových nerovnoměrností.

Z velkého množství potenciálních faktorů ovlivňujících nerovnoměrnosti popisovaných v přehledu literatury se při průřezové regresní analýze zemí světa potvrdila jako nejdůležitější kvalita vládnutí a koloniální historie. Významné se ukázaly též vzdělanostní a demografické faktory, úroveň ekonomického rozvoje a vybavenost ornou půdou. Analýza nicméně neodkryla významnou prostorovou heterogenitu těchto příčin – v různých částech světa (makroregionech) se uplatňují různé podmiňující faktory. Například v Subsaharské Africe a Latinské Americe byla důležitá relativní produktivita zemědělství, která jinde zůstávala nevýznamnou.

Klíčová slova: makroregiony, mezinárodní srovnatelnost, příčiny nerovnoměrností, příjmové nerovnoměrnosti, průřezová analýza, státy světa